

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT I TERRITORI

5212

Resolució del president de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears per la qual es formula l'informe d'impacte ambiental sobre el projecte de reforç del ferm del camí d'Almadrà a l'accés al Refugi dels Tossals Verds, TM d'Alaró (Exp. 121a/2022)

Vist l'informe tècnic amb proposta de resolució de dia 2 de maig de 2023, i d'acord amb l'article 8.1.a) del Decret 3/2022, de 28 de febrer, pel qual s'aproven l'organització, les funcions i el règim jurídic de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears (CMAIB) (BOIB núm. 31 d'1 de març de 2022),

RESOLC FORMULAR:

L'informe d'impacte ambiental sobre el projecte de reforç del ferm del camí d'Almadrà a l'accés al Refugi dels Tossals Verds, terme municipal d'Alaró, en els termes següents:

1.Determinació de subjecció a avaluació ambiental i tramitació

El projecte per a la reparació del camí de sa Foradada es localitza al paratge natural de la serra de Tramuntana, que al seu Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals (PORN) aprovat pel decret 19/2007, de 16 de març, a l'article 101 determina les actuacions que s'han de sotmetre a avaluació d'impacte ambiental, i entre altres hi ha: la reforma o condicionament de carreteres, rondes, vials i camins existents, i habilitació de nous senders i pistes forestals.

El projecte està sotmès al tràmit d'avaluació d'impacte ambiental d'acord amb el Decret Llei 1/2020, de 28 d'agost, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears, atès que està inclòs en el seu annex 2, grup 7, punt 14: «totes les actuacions que, d'acord amb el Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals (PORN), el Pla Rector d'Ús i Gestió (PRUG), el Pla de Gestió de la zona on s'ubiquin o en el decret que reguli àrees biològiques crítiques, han de ser objecte d'un estudi d'avaluació d'impacte ambiental».

El projecte consisteix en la reparació d'un camí de 2,555 km dins zona forestal, per tant, també està sotmès al tràmit d'avaluació d'impacte ambiental d'acord amb el Decret Llei 1/2020, atès que està inclòs a l'annex 2, grup 1, punt 7: «Pistes forestals a partir de 2 km o en pendents superiors al 15% i pistes agrícoles també en pendent superior al 15%».

Per l'anterior, d'acord amb l'art. 7.2. a de la Llei estatal 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental i l'art. 13.2 del Decret Legislatiu 1/2020, de 28 d'agost, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei d'Avaluació Ambiental de les Illes Balears, aquest projecte ha de seguir la tramitació ambiental com a Avaluació d'Impacte Ambiental Simplificada establerta al capítol II secció 2ª de l'esmentada Llei 21/2013.

2.Descripció i ubicació del projecte

El projecte s'ubica al camí d'Almadrà a l'accés al Refugi dels Tossals Verds, al terme municipal d'Alaró, del PK 2+500 al 5+055, entre l'embotelladora de Son Cocó i la possessió de Son Ordines, i consisteix en reparar aquest tram de 2,555 km de longitud, que té una pendent de 1,4 %.

El camí es troba en un estat molt deteriorat, amb un ferm envellit i deformat, amb capes de rodadura pràcticament inexistentes, paviments fissurats, desgastats i lliscants, amb deformacions longitudinals i transversals que afecten a la seguretat del trànsit, dificultant-lo notablement en alguns trams.

Amb la reparació no es modificaran les característiques geomètriques del camí, com són la seva longitud, amplada, pendent i traçat. No es produiran increments d'altura d'excavació o terraplè. No es modifica tampoc la rasant del terreny.

Al llarg de tot el recorregut s'executarà el desbrossament dels laterals del camí.

Les tasques de repavimentació es realitzaran sobre el paviment existent que ja està asfaltat en tot el camí. S'eliminarà el material desagregat existent i s'executarà l'extensió i la compactació de la capa del sòl-ciment per afegir un reg a base d'emulsió bituminosa per a l'asfaltat. Als 150 m amb major pendent es pavimentarà amb un ferm rígid a base de formigó.

El projecte es localitza al paratge natural de Serra de Tramuntana i a la ZEPA ES0000441 d'Alfàbia a Biniarroi.

3. Avaluació dels efectes previsibles

Els efectes que es poden produir per la reparació del camí són afeccions a l'atmosfera per partícules, pols i renous; al sòl; a la vegetació de les proximitats del camí, així com a la fauna de la zona; a les aigües subterrànies per abocaments accidentals de la maquinària i al paisatge; efectes que es minimitzen amb l'aplicació de les mesures correctores i el seguiment que incorpora el document ambiental.

Cal destacar la possible afecció a espècies protegides, especialment a les aus al localitzar-se el projecte a una ZEPA, tot i que d'acord amb l'informe del Servei de Protecció d'Espècies, els níus més propers són un níu d'àguila coabarrada, situat aproximadament a 800 de distància i tres d'àguila calçada, tots ells a més de 700 m, distàncies que són superiors a les recomanades per a la tranquil·litat de les dues espècies durant l'època de reproducció, per la qual cosa, no es fa necessari aplicar més mesures preventives en aquest sentit.

També destaca l'afecció al sòl i al paisatge al localitzar-se el projecte al paratge natural de la Serra de Tramuntana, pel que fa al tractament i acabat del camí, atès que es proposa eliminar l'asfalt deteriorat per tornar asfaltar, i als 150 m amb més pendent, formigonar, i no s'ha proposat cap alternativa amb materials més sostenibles, permeables i integrats amb l'entorn. Atesa la baixa intensitat de trànsit i l'interès excursionista i paisatgístic del camí, cal fer un esforç per, enlloc de tornar a posar el material anterior, cercar millors alternatives ambientals, sempre que siguin compatibles amb els usos del trànsit prevists, com per exemple una capa de conglomerants ecològics, o polímers, que al marge de la seva permeabilitat, mantenen el color de la terra dels voltants.

A més, respecte al color, al projecte en cap cas en fa esment, sinó que preveu material bituminós, mentre el document ambiental explica que les NNSS d'Alaró, en l'apartat 139, indiquen que l'acabat del camí tindrà el color semblant a les terres confrontades, per la qual cosa, proposa com a mesura correctora reduir l'impacte visual dels colors d'un asfaltat nou.

4. Consultes a les administracions públiques afectades i persones interessades

D'acord amb l'article 46 de la Llei 21/2013, s'han consultat diverses administracions afectades i a la data d'emissió del present informe a l'expedient hi consten els següents informes:

-Servei de Protecció d'Espècies de data 28/09/2022 que informa favorablement el projecte atès que no es preveu que les actuacions projectades puguin suposar un efecte negatiu sobre les espècies presents a la zona, sempre que es portin a terme les mesures correctores i preventives previstes.

-Servei d'Espais Naturals de data 12/05/2022, que informa favorablement respecte al paratge natural de la Serra de Tramuntana, atès que no es considera que pugui afectar significativament als seus objectius de conservació, sempre i quan es tinguin en compte les següents consideracions:

- Les tasques a realitzar sobre el camí no poden suposar cap canvi de les seves característiques geomètriques: longitud, amplada, pendent i traçat.
- No es poden produir increments d'altura d'excavació o terraplè del camí.
- Les tasques a realitzar s'han de circumscriure exclusivament a la traça del camí, i es prohibeix l'ocupació del terreny circumdant.
- S'ha d'evitar el trànsit, ocupació o estacionament de maquinària fora de la traça del camí.
- S'ha d'evitar la generació de pols.
- Per evitar l'alteració de la vegetació natural, no es poden ubicar sobre àrees de vegetació silvestre les zones d'aplec i altres materials i estris necessaris per a l'execució de les obres.
- Les tasques de desbrossament es limitaran al marge i la traça del camí, respectant els elements arboris. Segons el que preveu l'article 43 del PORN, per a realitzar aquestes tasques es requereix autorització administrativa de l'òrgan forestal.
- Amb l'objectiu d'evitar perturbacions sobre la fauna present a la zona, no es podran generar renous forts o estridents durant l'execució de les obres, especialment entre els mesos de gener i juny, ambdós inclosos.
- Es prohibeix l'obertura de nous vials i camins.
- Tots els residus que es generin hauran de ser retirats i lliurats a un gestor autoritzat.

-S'informa favorablement respecte a la Xarxa Natura 2000, doncs no es preveu que pugui afectar apreciablement als seus objectius de conservació.

Assenyala els articles d'aplicació del PORN de la serra de Tramuntana: 29.1, 33.1, 43, 96.2, 97.1.

-Servei d'Estudis i Planificació de la Direcció general de Recursos Hídrics de data 14/10/2022, que informa favorablement amb els condicionants següents:

- Atès que la parcel·la es troba afectada per APR d'esllavissament:

-El traçat del camí s'ha de mantenir, no s'ha d'ampliar i s'han de respectar els drenatges que puguin existir.

-L'acabat del camí i del terreny ha de quedar en les mateixes condicions que abans de l'execució de l'obra.

2. Atès que la zona presenta un nivell de la vulnerabilitat a la contaminació d'aqüífers moderat i alt, s'atendrà al que disposa l'art. 2 punt 1 c) del Decret llei 1/2016, de 12 de gener, de mesures urgents en matèria urbanística: «Durant l'execució de les obres, s'han d'adoptar les màximes precaucions per evitar l'abocament de substàncies contaminants, incloses les derivades del manteniment de les maquinàries».

-Servei d'Aigües Subterrànies de la Direcció general de Recursos Hídrics de data 14/10/2022, que informa: « Dins l'àmbit d'actuació del projecte es troba l'aprofitament de referència ARE 3520 a una distància de zona de restriccions màximes. En tot, l'activitat del projecte informat no és cap de les previstes a l'article 87 del PHDHIB com a prohibides ni que precisi informe favorable de l'Administració Hidràulica».

-Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl de data 30/11/2022 que conclou que: «Des del punt de vista de la gestió forestal al tractar-se d'un camí que pertany a la xarxa de fragmentació del IV Pla de Defensa contra incendis forestals, es consideren PRIORITÀRIES les obres de reforç del ferm del camí per tal de millorar l'accés i circulació de l'operatiu d'extinció d'incendis forestals així com per a la pròpia gestió de la finca pública Tossals Verds, catalogada Forest d'Utilitat pública (MUP 18)».

-Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera de la Direcció general d'Energia i Canvi Climàtic de data 22/09/2022 que conclou que es considera correcte pel que fa als vectors de canvi climàtic i contaminació atmosfèrica i fa dues consideracions:

-En cas que les prestacions exigides ho permetin, es recomana la implantació d'un ferm permeable per facilitar la filtració de l'aigua de la pluja.

-En la fase d'obres s'hauran de tenir en compte bones pràctiques per tal de minimitzar la contaminació atmosfèrica: https://www.caib.es/sites/atmosfera/ca/1/documents_dinteres_qualitat_de_laيرة-780/?mcont=3180

-Servei d'Ordenació del Territori de la Direcció Insular de Territori i Paisatge del Consell de Mallorca de data 06/10/22 que conclou:

«Ateses les consideracions formulades a l'apartat anterior, des del punt de vista de l'ordenació de territori i del paisatge, es considera que s'haurien de tenir en consideració les observacions següents:

1. Seria convenient que en el projecte es faci referència al compliment dels articles 36, 37, 38 i 40 de la Llei 13/2018, de 28 de desembre, de camins públics i rutes senderistes de Mallorca i Menorca, en els casos que durant l'execució de les obres s'afecti a zones sense paviment, als tancaments laterals dels camins, als marges existents i a les instal·lacions subterrànies i aèries, respectivament.

2. En aplicació dels principis generals de l'article 2 de la Llei de camins i per tal d'harmonitzar l'ús per part de vianant i vehicles, juntament amb els propietaris de la zona i els usuaris relacionats amb les activitats agràries de la zona, seria convenient estudiar si és necessari la implementació de mesures destinades a la promoció dels vianants i la limitació d'afluència excessiva, períodes d'estacionament perllongats i grans dimensions dels vehicles motoritzats.

3. Amb relació a les mesures correctores es realitzen les següents observacions:

- a) Seria convenient estudiar la possibilitat d'utilitzar materials de construcció alternatius més sostenibles, sempre i quan siguin compatibles amb els usos del trànsit previst.
- b) Seria convenient reforçar les mesures correctores destinades a evitar l'abocament i caiguda de material dins la llera del torrent.
- c) Seria convenient incorporar com a mesura correctora la supervisió de tècnics especialitzats durant la fase d'obres per tal d'assegurar la preservació dels elements catalogats i/o d'interès patrimonial.

Per totes aquestes consideracions i una vegada analitzada la documentació aportada, no es pot descartar l'existència d'impactes o efectes significatius del projecte objecte d'aquest informe.»

-Servei de Patrimoni Històric de la Direcció Insular de Patrimoni del Consell de Mallorca de data 18/11/22 que conclou:

«Atesa la baixa intensitat de trànsit i l'interès excursionista del camí, es considera que seria molt més positiu la substitució de l'asfalt deteriorat (que segons el projecte s'ha de retirar) per una capa de conglomerants ecològics, o polímers, que al marge de la seva permeabilitat, mantenen el color de la terra dels voltants. No podem oblidar el gran valor ambiental dels paratges pels que discorre el camí. En cas que finalment es disposi una capa d'asfalt, s'haurien d'incorporar mesures d'integració cromàtiques a les capes d'asfalt i de formigó vist. S'ha de tenir especial esment en el pont del Clot d'Almadrà (ECO8). Es recomana eliminar manualment l'asfalt i disposar una capa d'àrids amb polímers o conglomerants ecològics, ja que, d'aquesta manera es dignificaria el conjunt que forma el pont i el qual empedrat de davall. No s'ha de descartar que davall l'asfalt del pont hi resti un antic empedrat, que s'hauria de recuperar.

Just abans de Son Cocó hi ha un marge de sosteniment del camí que necessita una urgent reparació i que no s'ha inclòs al projecte a causa que el projecte és del 2016.

Al llarg de tot el camí hi ha nombrosos marges, parets i paretons, que s'han de protegir de les màquines. També s'ha de tenir especial esment amb el Pont de s'Hort Nou (EC05), a la dreta del camí i que no s'ha de pavimentar».

5. Anàlisi dels criteris de l'annex III de la Llei 21/2013

S'han analitzat els criteris de l'annex III de la Llei 21/2013 d'AA i no es preveu que el projecte pugui tenir efectes significatius sobre el medi ambient, en concret:

a) Característiques del projecte:

El projecte consisteix en la reparació del camí d'Almadrà d'accés al refugi de Tossals Verds perquè es troba molt deteriorat i per tal de millorar les condicions de seguretat viària i comoditat dels usuaris del camí.

El tram a reparar és de 2,555 km i no es modificaran les característiques geomètriques del camí, com són la seva longitud, amplada, pendent i traçat. No es produiran increments d'altura d'excavació o terraplè. No es modifica tampoc la rasant del terreny. S'haurà de dur a terme el desbrossament dels laterals del camí.

Les tasques de repavimentació es realitzaran sobre el paviment existent que ja està asfaltat en tot el camí. S'eliminarà el material desagregat existent i s'executarà l'extensió i la compactació de la capa del sòl-ciment per afegir un reg a base d'emulsió bituminosa per a l'asfalt. Als 150 m amb major pendent es pavimentarà amb un ferm rígid a base de formigó.

b) Ubicació del projecte:

El projecte s'ubica al camí d'Almadrà a l'accés al Refugi dels Tossals Verds, al terme municipal d'Alaró, del PK 2+500 al 5+055.

El projecte es localitza al paratge natural de Serra de Tramuntana i a la ZEPA ES0000441 d'Alfàbia a Biniarroi. Es troba a ANEI i APR d'erosió, i en alguns trams també en APR d'esllavissada, i en zones d'alt risc d'incendi (ZAR) moderat i alguns trams extremadament alt.

A la zona s'hi localitzen espècies protegides, nius de rapinyaires, majoritàriament garriga, hàbitat d'interès comunitari 5330-Matollars termomediterranis i pre-estèpics, i bosc de ribera, alternats amb conreus de secà.

El tram de camí a reparar discorre al costat del torrent d'Almadrà i les obres es troben dins d'àrea de servitud de torrent i travessen en dos punts la zona de policia del torrent. L'àrea no està afectada per cap plana geomorfològica d'inundació, ni per cap Àrea amb risc potencial significatiu d'inundació (ARPSI), ni està qualificada com APR d'inundació.

El projecte es troba a la massa d'aigua subterrània 1809M1 Lloseta, en una zona de contaminació d'aqüífers de vulnerabilitat moderada i alta, i dins els perímetres de restriccions màximes i moderades del pou de proveïment urbà ARE_3520_Vigent-A_S_538 Font Sorda- Son Cocó.

El camí d'Almadrà rep el codi BC05/A al Catàleg de patrimoni d'Alaró (actualment no vigent) i és un bé etnològic, i el camí travessa per sobre un element catalogat, el pont del Clot d'Almadrà (EC08/A).

c) Característiques del potencial impacte: no es preveuen impactes ambientals considerables si es duen a terme els treballs, les mesures correctores i el seguiment que inclou el document ambiental, així com les condicions d'aquest informe.

Conclusions de l'Informe d'impacte ambiental

Primer. No subjectar a avaluació d'impacte ambiental ordinària el document ambiental del projecte de reforç del ferm del camí d'Almadrà a l'accés al refugi dels Tossals Verds, firmat per Irene Moya Pais, geògrafa, de l'empresa eima enginyeria i medi ambient, en data agost de 2022, si es duen a terme els treballs, les mesures correctores i el seguiment que inclou el document ambiental, i sempre que es compleixin les següents condicions:

1. Enlloc de tornar a posar el material anterior, asfalt, i a la zona amb major pendent, formigó; s'han de cercar millors alternatives ambientals, sempre que siguin compatibles amb els usos del trànsit prevists, com per exemple una capa de conglomerants ecològics, o polímers, que al marge de la seva permeabilitat, mantenen el color de la terra dels voltants.

2. En cas que finalment es disposi una capa d'asfalt i/o formigó, s'han d'incorporar mesures d'integració cromàtiques a les capes d'asfalt i de formigó vist.

3. Al pont del Clot d'Almadrà (ECO8) s'ha d'eliminar manualment l'asfalt i disposar una capa d'àrids amb polímers o conglomerants ecològics,

ja que, d'aquesta manera es dignificarà el conjunt que forma el pont i el gual empedrat de davall. En cas que davall l'asfalt del pont hi resti un antic empedrat, aquest s'ha de recuperar.

4.No s'ha d'afectar el Pont de s'Hort Nou (EC05), situat a la dreta del camí, tram de camí que, en cap cas, s'ha de pavimentar.

5.Els marges, parets i paretons que es situen al llarg del camí s'han de protegir de les màquines.

6.Durant la fase d'obres s'ha de comptar amb la supervisió de tècnics especialitzats per tal d'assegurar la preservació dels elements catalogats i/o d'interès patrimonial.

7.Les obres amb major efecte sonor es realitzaran fora de les èpoques de nidificació, és a dir, no es realitzaran de gener a juny.

8.Quan es realitzin les obres s'ha d'evitar la generació de renous forts o estridents per evitar l'afecció a les aus, especialment de gener a juny.

9.El camí a reparar només pot suposar els treballs indicats al document ambiental, de cap manera es poden canviar les característiques (llargada, amplada, pendent, traçat, excavació, terraplè, rasant). S'han de respectar els drenatges que puguin existir.

10.Les tasques de desbrossament es limitaran al marges i la traça del camí, afectant només a espècies herbàcies i respectant els elements arboris.

11.No es poden obrir nous camins.

12.Durant les obres s'ha d'evitar l'ocupació fora del camí i a zones amb vegetació de maquinària, eines i materials.

13.Durant les obres s'ha d'evitar qualsevol abocament de residus i s'ha de comptar amb sistemes de recollida d'abocaments accidentals, especialment de líquids de la maquinària.

14.Els residus que es generin durant les obres hauran de ser correctament emmagatzemats i entregats a gestor autoritzat.

15.Quan es realitzin les obres s'ha de minimitzar la generació de pols.

Es recorda que:

-Per a poder efectuar les tasques de desbrossament (limitades als marges i traçat del camí) s'ha de comptar amb autorització administrativa favorable de l'òrgan forestal competent.

-Prèviament a l'inici de les obres s'ha de comptar amb un informe favorable d'afecció als torrents emès per part de la Direcció general de Recursos Hídrics, del Servei de Gestió del Domini Públic Hidràulic.

-Atès que la zona presenta un nivell de la vulnerabilitat a la contaminació d'aqüífers moderat i alt, s'atendrà al que disposa l'art. 2 punt 1 c) del Decret llei 1/2016, de 12 de gener, de mesures urgents en matèria urbanística: «Durant l'execució de les obres, s'han d'adoptar les màximes precaucions per evitar l'abocament de substàncies contaminants, incloses les derivades del manteniment de les maquinàries».

-També d'acord amb l'art. 2 del decret esmentat al punt anterior, atès que el projecte es troba en APR d'erosió: «b) Els bancals i parets seques, existents o de nova creació, s'han de mantenir en bon estat de conservació». Just abans de Son Cocó hi ha un marge de sosteniment del camí que necessita una urgent reparació.

-S'hauran de tenir en compte bones pràctiques per tal de minimitzar la contaminació atmosfèrica:

https://www.caib.es/sites/atmosfera/ca/l/documents_dinteres_qualitat_de_laيرة-780/?mcont=3180

-En el seu cas, s'han de complir els articles 36, 37, 38 i 40 de la Llei 13/2018, de 28 de desembre, de camins públics i rutes senderistes de Mallorca i Menorca, en els casos que durant l'execució de les obres s'afecti a zones sense paviment, als tancaments laterals dels camins, als marges existents i a les instal·lacions subterrànies i aèries, respectivament.

-En aplicació dels principis generals de l'article 2 de la Llei de camins i per tal d'harmonitzar l'ús per part de vianant i vehicles, juntament amb els propietaris de la zona i els usuaris relacionats amb les activitats agràries de la zona, seria convenient estudiar si és necessari la implementació de mesures destinades a la promoció dels vianants i la limitació d'afluència excessiva, períodes d'estacionament perllongats i grans dimensions dels vehicles motoritzats.

Segon. Es publicarà el present informe ambiental al Butlletí Oficial de les Illes Balears, d'acord amb el que disposa l'article 47.3 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental. A més, es donarà compte al Ple de la CMAIB i al subcomitè tècnic d'Avaluació d'Impacte

Ambiental (AIA).

Tercer. L'informe d'impacte ambiental perdrà la seva vigència i cessarà en la producció dels efectes que li són propis si, una vegada publicat en el BOIB, no s'hagués procedit a l'aprovació del projecte en el termini màxim de quatre anys des de la publicació, d'acord amb el que disposa l'article 47.4 de la Llei 21/2013.

Quart. L'informe d'impacte ambiental no ha de ser objecte de cap recurs, sense perjudici dels que, si s'escau, siguin procedents en la via administrativa o judicial davant de l'acte, si s'escau, d'autorització del projecte, d'acord amb el que disposa l'article 47.5 de la Llei 21/2013.

Cinquè. Aquesta resolució s'emet sense perjudici de les competències urbanístiques, de gestió o territorials de les administracions competents i de les autoritzacions o informes necessaris per a l'aprovació.

(Signat electrònicament: 25 de maig de 2023)

La secretària general

Catalina Inés Perelló Carbonell
Per suplència del president de la CMAIB
(BOIB núm 26, de 28/02/2023)

